

Інститут зоології
ім. І. І. Шмальгаузена НАН України

1–3 червня 2021 р., м. Київ

Зоологія в сучасному світі: виклики ХХІ століття

Тези доповідей

Київ – 2021

Тези доповідей наукової конференції «Зоологія в сучасному світі: виклики XXI століття» (м. Київ, Інститут зоології НАН України, 1-3 червня 2021 р.). – Київ, 2021. – 112 с. – <http://mail.izan.kiev.ua/IZAN90-abstracts.pdf>

У збірнику представлено тези доповідей наукової конференції, присвяченій 90-річчю заснування Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, «Зоологія в сучасному світі: виклики XXI століття». Конференція проходила на базі Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України 1–3 червня 2021 року. Впродовж конференції представлено понад 100 доповідей, підготовлених за результатами оригінальних досліджень у галузі фауни, екології, паразитології, морфології тварин, палеонтології та палеоекології, історії та методології зоологічних досліджень, а також охорони тваринного світу.

Тези, включені до збірки, представлені у вигляді, в якому були подані авторами з деякими суто технічними правками. Організатори конференції не несуть відповідальності щодо науковості та змісту представлених матеріалів.

Технічне редагування: Н. С. Атамась, О. В. Годлевська, І. І. Дзеверін,
М. А. Калюжна, Т. А. Кузьміна, А. О. Маркова, О. С. Шевченко, Є. Ю. Яніш.

Верстка: О. С. Шевченко, О. В. Годлевська.

До видового складу хижих птахів в осінньо-зимовий період на водоочисних спорудах м. Харків

Сороковенко Р. Р., Мамедова Ю. П.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

E-mail: romansr96@gmail.com, turdusphilomelos2017@ukr.net

Докорінні зміни ландшафтів визначають сучасний стан довкілля, що має суттєвий вплив на життєдіяльність птахів, зокрема хижих, — найбільш потужних консументів. Хижі птахи живляться практично всіма видами тварин — комахами, птахами, плазунами і ссавцями (Дементьев, 2002). Для деяких видів птахів, мишоподібні гризуни становлять основу кормової бази, що особливо простежується у сов та канюків (Резник, 2006).

Території водоочисних споруд, завдяки певним особливостям гідрологічного режиму та розмірам гідроспоруд, мають різноманітну структуру рослинного покриву та значний трофічний ресурс, що обумовлює високе видове багатство орнітофауни. Водоочисні майданчики за гідрологічним режимом і біологічними особливостями відрізняються від природних. Найбільш виражені відмінності у зимовий період, коли завдяки постійному надходженню підігрітих стічних вод, формуються незамерзаючі акваторії на майданчиках фільтрації та в місцях витоку стоків. Все це приваблює горобцеподібних птахів та мишоподібних гризунів, які є кормовою базою хижих птахів.

Дослідження проведені на очисних спорудах міста Харкова з вересня 2019 р. по лютий 2021 р. Нами зареєстровано вісім видів птахів родини яструбові (Accipitridae): канюк звичайний (*Buteo buteo*), зимняк (*Buteo lagopus*), лунь лучний (*Circus pygargus*), лунь польовий (*Circus cyaneus*), лунь очеретяний (*Circus aeruginosus*), яструб великий (*Accipiter gentilis*), яструб малий (*Accipiter nisus*), шуліка чорний (*Milvus migrans*), два види родини соколові (Falconidae): підсоколик малий (*Falco columbarius*), боривітер звичайний (*Falco tinnunculus*), та сова вухата (*Asio otus*) з родини совові (Strigidae). Найбільш масовими виявлені два види канюків (*Buteo buteo*, *B. lagopus*), які разом становили понад 95 % від загальної кількості облікованих хижих птахів.

Таким чином, водоочисні споруди у м. Харків є найбільш сприятливим місцем годівлі та відпочинку хижих птахів в осінньо-зимовий період, зокрема під час несприятливих погодних умов.